

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV. hímző-utca 7. sz.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadhatók el.

Kéziratok csak rendkívüli esetben kerülhetnek vissza.

Kiadó hivatal: Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.

hová az előfizetési pénzek küldendők.

Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben házhoz... Egy évre... Félre... Negyedévre... Egy hónapra... Egy szám 6 krajczár.

A pártok.

A kormánypártól, a pártokivüli párttól és az egyesült ellenzéki párttól... A kormánypárt... A pártokivüli párt... Az egyesült ellenzéki párt...

fogja kótyavetyélni az ország jogát... hazi többséggel: azt nem törekednek elérni... Budapest, június 9. Az országgyűlés várja a királyi elnapolt utlevelet...

megválasztása, s ezt megelőzőleg az osztályok alakulása... A főrendiház mai ülésén minden vita nélkül általánosságban és részleteiben változatlanul elfogadta a kisbirtokosok országos földhitelintézetéről szóló törvényjavaslatot.

helyesen igyekeztem eljártani. Schönerer pedig a nagy dobos kívánná használni... A tegnapi stájerországi pártgyűlésnek, mely Grácban tartott legfontosabb mozzanata volt Walterskirchen báró beszéde...

AZ „EGYETÉRTÉS“ TÁRCZAJA.

A NAGY IZA.

Bouvier Élek regénye. HARMADIK RÉSZ. IZA A ROMLÁS. (Folytatás) — Én nem beszélek azon igézetekről, melyek se nem fokozták, se nem csökkentik a szerelmet...

góját, újat megnevesít néhány csepp kábitó folyadékkal; újval könyveden érinté fogát és minden nevetésnél az emberek óráit oly illat érinté, mely mámorító hatással bír.

ügyre, a vizsgálatra, mely az ön idejét veszi igénybe, közölje velem az így állást, képzője helyzetemet valahányszor egy barátom meglátogat, miután mindenki tudja, hogy ön gyakran részeseit a szerencse és örömben engem meglátogatni...

Elyesen stájer, nem gondolt semmit, kábult volt és emlékezetében felidézte a beszélgetés részleteit; de miután az ádolat a komoly váltotta fel, egy pillantra sem álaphadhatott meg egy eszménél...

a hivatalnokok szokása szerint bajszát és állát beretváltatta; csak oldalt viselt egy kis szakált; arca hosszúak, arczbőre úde, friss volt; meglátá szott rajta, hogy egyszerűbb a vidéken megérett; selyem finomság hajtá gondosan ápolta, ez szöke volt. Ebből látszik, hogy Verchemont Oszkar testileg méltó volt a bájos természetű, kiért felakarta magát álodni. A vidéki élet, a hódítások nehézsége a nők körül, szerényebb és félénk tevék.

Lapunk mal számához egy fél ív melléklet van csatolva.

Az „Egyetértés” melléklete

— 158 ik számban —

Novi-Bazár elvtalálása előestéje.

Azon hírek, melyeket az angol hírlapok a beltről vesznek, épen nem megnyugtatók. A beltről bonyolalmakhoz meg az is járul, hogy legújában Szerbia is jegyzéket meszesített a nagy hatalmasságokhoz, melyben az új határvonal ellen tiltakozik, melyet a berlini szerződés Vranja kerületében jelölt ki, azt állítva, hogy ezen határvonal védelmetlen ellenséges berontások ellen, ennek folytán katonai érdekeinek megfelelőbb kitágított határvonal megállapítását követeli. Szóval Szerbia most egyszerre kikel a berlini szerződés határozatai ellen.

Szerbiának ezen fellépése legjobban jellemzi kormányának nyughatalán, kapzsi és álmos szellemét, melyet már ezeltől nagy érvel tanúsított. Az angol hírlapok azt hiszik, hogy a nagy hatalmú Milának ezen túlzott követeléseire oly válasz adandának, mely őt majd eljuttatja ezen szemtelen követelése további sürgetésétől. „Most” egy szél a „Daily Telegraph”, — midőn a berlini szerződés teljesítése kedvére és határozatát hadalárra előre, minden új bonyolalom teremtésének számításra nem számítva egyébre a nagyhatalmak részéről, mint a legelhatározottabb visszautasítására.

Nemely kapzsi és elbizakodott szerb államférfi hűség, mely Milán rávette, hogy ily követelésekkel lépjen fel. Milán maga még semmit sem tud, mivel kiérdemelt Európa becsületét. Hogy sem nem jó katoná, sem nem politikai tevékenység, annak több mint egy bizonyosság. Szerbia nagy házi, valamennyi államra nézve, melyekhez legkezelebb áll, ilyen veszedelmes és háziarsokos szomszédnak mutatkozik. Igen jó volna, ha az európai nagyhatalmak értesére adnák, hogy mitután meg eddig épen semmit sem tett, de ha tett, az ugyan nem vált becsületére, így tehát nem érdemi meg az azt sem, mint a hatalmak túlságos jóakarataiból és könyörületségéből engedtek a berlini kongresszusban és igen boldogkán tarthatja magát, ha Szerbiától senki sem követel semmit s kértében szervezhetik otthon.

Szerbia elve szerencsés volt” folytatja a „Daily Telegraph”, — hogy hatalmas pártfogóra támaszta, ki nem hagyta elveszni akkor, midőn az örvény széllel állott, szerencsés, hogy oly nagylelkű ellenszél volt dolga, mint a porta, mely Szerbiát a dűnizszi csata után öszszomorsorollhatta volna, de nem tette, mivel Ausztria-Magyarországgal Törökországgal közbejött.

Lehetetlen azonban felelnünk, miként hálátla meg Szerbia Törökországnak és Ausztria-Magyarországnak ezen engedékenységét. Obrenovics Mihály halála óta Szerbia egy percig sem szűnt eszébe keltetni Muszkaországgal egy poplan alatt Törökországnak és Ausztria ellen, anélkül, hogy ezen tért hatalmasság legkezelebb ott adott volna arra. Már 1876-ban, midőn hadat izent a portának, megbelgyezte magát hűségese áldtal. A bekékövés, midőn seregei tönkre voltak tég és pénztára kifizére, a portának egy földet ívrt, eszándított örök hűséget és ausztriának ép ugy, mint Angliának ünneplés igereket tett, hogy soha nyugra meg nem fogja a békét zavarni. Es mégis akkor, midőn a porta hatalmas ellensége által levit verve, ismét ortva támadta meg jövőjét, nagylelkű egykori ellenségét és csatálkozta a szulán legnagyobb ellenségé. De azóta is Szerbiának bünlajstroma oly nagy, hogy alig számít a hatalmak részéről elnézésre. Azonban a hatalmak mindent tekintetbe nem vették és meghosszították mindent, sőt még érdemen felült jutalomban részesült Berlinben. Ezen engedékenységre annyira ment, hogy azon hatalmak, melyek ezeltől három évvel egy talpalatnyit sem adtak volna Szerbiának, elveiket áldozták fel érte. Midőn Szerbia 1878-ban Törökországot megtámadta, Andrássy tudatta Milánakkal, hogy bármikép döljön is el a háboru, meg nem fogja szenvedni Szerbia terjeszkedését, sem pedig Szerbiának királlyságra ártátoztátását.

Andrássy gróf akkor igen jól ismerte Szerbia terveit, valamint azokat most is ismeri; tudta, hogy Riszics nem állott meg annál, Szerbiát figyelemmel tenni, hanem még most is vágyik Bosznia, (Szerbiára, Macedoniam egy részére és a norvabazári szandsákságra, tudta azt is, hogy Szerbia mindig látozta a magyarországi szerbeket. Elég rosszul tette Andrássy, hogy Szerbiában ezen fondorlatokat megszevedte. Andrássy azt hitte, hogy a Bosznia és Herzegovinát elfoglalja, azzal Szerbia további fondorlatainak véget fog vérti. De nagyon is úgy látszik, hogy ezelt nem érte el sem. Több ízben emellett panasz, hogy Szerbia a felkelő bosnyákokat Ausztria ellen látozta. Sőt segített is. Ez elfogott bosnyákok közt igen sok szerb katonája is volt.

Most a novibazári szandsákság elfoglalása előestéjén, Ausztria-Magyarországnak nagy oka van, hogy a pan-szlaviszmus fejlődését a független és félig független tartományokban éber figyelemmel kísérje. Azon szavak, miket Stolypin buzsuoskodik mondott, épen nem megnyugtatók: „emlékezzetek meg ezek voltak szavai, hogy hazátok nem sztorizok egyetül Bulgáriára, hanem mindent magban foglal, mit szlávak neveznek, és hogy az összes szlávságnak csak egy feje van. t. i. Sándor cár”. Illy nyilatkozat egy magas rangu muszka államférfi és tábornok szájából oly alkalmommal kimondva, midőn a muszka hadsereg elhagyja Bulgáriát, egy fejedelmnek, ki altrálválti közt több millió esebet, főt, szerbet, horvátot, rusznokot számlál, nem igen tetszhet, kivált most, midőn a szláv elem Bosznia és Herzegovina okkupációját által meg növekedett és Novibazár elfoglalása által még inkább fog növekedni.

Stolypin ezen nyilatkozatát nem csak Bécsben, hanem Konstantinápolyban is nagyon rossz néven vették. Az angol újságok azt hangsúlyozták, hogy ha ezen nyilatkozat már Konstantinápolyban oly rossz vért csinált, mit érezhetnek akkor Bécsben? Az nem egyéb, mint hogy a cár Ausztriának oda dobta a keztyűt, midőn így nyilatallt beavallotta egyik tábornoka által nézeteit és terveit. A hegemonia a szlávság felett most már csak idő kérdése, mely most éles lejelvévé lett.

Az ugyan nagyon valószínű, hogy Stolypin szavait Livadiában épp úgy desarovnikják, mint ezt már Lobanoff herceg tette Konstantinápolyban és amit meg maga idejében Dundukoff hercege nyilatkozatával történt, de ha Andrássy visszszámlélik mindenre, mint Muszkaország mondott és tett, akkor ezen desarovnikist maga igaz érteke szerint becsülni és nem nagy sulyt fog arra fektetni.

Az angol hírlapok azt hiszik, hogy Andrássy csakugyan felfogta Stolypin ezen nyilatkozata fontosságát és hordejejt, mivel már minden készülék megtétték a novi-bazári szandsákság elfoglalására, mely sokkal inkább fogja megtörténni, mint azt a közönség várja.

A legfussább dolgot azonban az, hogy épen a két monarchia lakossága lesz az utolsó, mely ezt meg fogja tudni, és hogy nekünk külföldi újságokból kell olvasnunk, mit tervelnek Bécsben. Da hát tavaly is így volt Bosznia és Herzegovina

okkupációjánál. Andrássy nekünk és a birodalom osztrák felénk mindig meglepetésekkel szolgált. Ki tudja, minő más meglepetések várnak még ránk, sőt talán még Andrássy grófia is. Ha azon hírekbel, miket a külföldről és az okkupálódó részekből veszünk, csak fele, sőt negyedrésze is igaz, akkor a novi bazári szandsákság elfoglalása igen sok vére és árnyalag sok pénzünkbe fog kerülni s ezen áldozatokra minden órák képez lehetünk.

Szegeden, június 8-án.

— Saját tudósítónktól. —

(K. Zs.) Szerdán kezdődik Szegeden az az állapot, melyről nem tudjuk, több jót hoz-e, vagy több rosszat. Kezdődik Tiszta Lajos egyeduralkodása. Hát nem csoda, hogy a leható basasság előérzetben lévő város köztörvényhatósága ma igen nyomott hangulatban volt, mintha érezte volna, hogy ezáltal nincs szerepe, a felsőbb intézkedések tudomásul vételén túl.

A mai népes közgyűlés szépen gyakorolta magát a dolgok tudomásul vételében. Először is tudomásul vétetett a polgármester havi jelentése, melyből két igen örvedetes momentumot lehet kiemelni. Azt, hogy a közegészség és közrend terén, hála istennek, még mindig nem estünk ki a teljesen kedvező normálitásból. A mi annál örvedesebb, mert ezen a két téren még a legvéresebb optimisták is igen sok rosszat vártak.

Másodsor tudomásul vétetett a miniszterelnöknek a városból küldött azon terjedelmes utasítása, mely egyrészt a királyi biztos tennődre, másrészt a közte és város közt fonnálló viszonyra vonatkozik. Nos ehhez a kemény, sok tekintetben szinte megszegyénítő utasításokhoz sok szó fért. A s. csodatolon, hogy Szeged köztörvényhatósági bizottságában nem akadt ember, ki ezt a szót megkoczkáltassa. Pedig hej, sok ember kerülhet majd jövőben, a kinek fájdalmat okoznak a kemény utasítás mondatai. De már akkor késő lesz. Az egész terjedelmében a tudomásul vétett miniszteri utasítás ellen, akármennyi sebet üssön is, mátlól fogva nem terem orvosság.

Vagy kell-e ellene orvosság? Aligha. Hiszen kész lelkesedéssel fogadja az ús Szegedben nyitott népe Tiszta Kálmán borsos utasításait. Többet tesz ennél. Egyik képviselő indítványára jegyzőkönyvben és küldötté által szóval is kijelentte, hogy teljes bizalommal fogadja a leiratot. Valljuk meg csak őszintén, ez a leirat bizalmat épen nem érdemel. Ha a személyhez nem kötünk föltétlen bizalmat, ha a személy elöftélen bizalmat meg nem érdemi, akkor a bizalommal fogadott utasítások sirunkat áshatják meg. Mert ezek az utasítások urunkká, parancsolónká tesznek egy gyarlo embert, ki iránt még eddig csöppet sem tudunk leleskülni.

Hogy nem tudunk Tiszta Lajosért már a priori is kelkeséni, hogy nem rontunk elebe, mint a holdus, vár bizalommal, azt ime, bizonyítja a következő eset. Egyik városi képviselő ünneplés fogadást akar rendezni Tiszta Lajosnak és az ünneplés megemlézése avároshaza tornyának harangját is meghaznata. Ez a nagy harang idáig csak nagy alkalmakkor szokott megszólalni. Legutóbb a catastropha rémséget zugta szerzesét. A mint akkor — úgy mond a képviselő ur — utóljára a város enyészett el hirdete, hadd hirdesse most újrapléását, mire első lépés a kir. biztos bevonulása.

A harang zugsá meg is szavaztik nagylelkien, ha annak abszurdumát egyik egyszerű polgárunk nem demonstrálja. Hogy a fölépítést hirdessék, mikor Tiszta Lajos ide teszi a lábát? Korin lezz. Majd ha befjezett munka után eltávozik, akkor talán megszólalhat Szeged harangja.

Egyletore pedig elég lesz a kir. biztos urnak a szokott fogadás is. Szerdán délután leendő ide érkezőkor a város nevében Pálffy Ferenc polgármester fogadja a hatóság élén s egyszerűs-mind tudtára adja a mai közgyűlés vonatkozó határozatait.

Szintén testületileg fogadják a kir. biztot a helyben állomásozó katonaság és állami tisztviselők.

Csak aztán az ovatiók után következtek gyorsan a munka. Ez szulhet csupán bizalmat, és valljuk meg őszintén, szükségse van a bizalom-szerzésre nem annyira Tiszta Lajosnak, mint a mellé adott tanácsosok egy részének. Szeged köztörvényhatósága szerencsés volt a tanácsosok választásában. — Pálffy Ferenc polgármester, Sziluha Agoston volt országgyűlési képviselő és Korábban városi tanácsnok, végre Dr. Rosenberg Izidor ügyvéd oly általánosan ismert és becsült, tevékeny munkáisi az itteni közeletnek, hogy ezen legújabb, diszes állásokon is szokott bizalommal üdvözli őket minden szegedi ember.

Intézkedett meg a közgyűlés, hogy a tisztavölgyi tésaratának Budapestben jun. 16-án tartandó értekezletén érkei esorbat ne szenvedjenek. Képviselőtrel O sz t r o v s z k y József kuriai bíró úr és Tóth Mihály mérnököt küldte ki.

Két ügyet már is a királyi bizottsághoz utasított a közgyűlés. A budapesti mérnök és építész korlét ajánlatát, mely szerint Szeged fölépítése egykét kérdéseknél szolgálatait készséggel rendelkezésre boesítja. És Csongrádmegyere azon megkeresésének elintézését, hogy a csongrádmegyeri ártízkárosultak javára e megye hatóságához beküldött adományokból mily arányban jusson a szegediekre.

Mai napon nyilt meg az új-szegedi gyermekkert. Az ünneplésnél jelen voltak az országos nöegyelt részéről: Ivánkán és Imrének és Lináner titkár, a városi hatóság részéről Dáni fősispán és Pálffy polgármester, a helybeli jótékony nöegyelt részéről Érdökövy Antalné elnök, továbbá Bakay Nádonré, Kemény Irma úrnők és Salamon Zsigmond titkár. A megnyitást Ivánkáné eszközte, pár szóval átadván az ország. nöegyelt által létesített ez intézetet a használtnak.

Dáni fősispán néhány rövid szóban megköszönte az országos nöegyelt ez újabb jótékonykását és bizonyítja a főségsé királýnőnek védnökösége által illő egyelt tagjait, hogy Szeged város közönsége az irányában tanúsított jóakarot soha el nem felejtí. Az én a gyermekkert gondozását a helybeli jótékony nöegyelt figyelmébe ajánlotta a fősispán, és ezzel vége szakadt a szerény, de lélekemelő ünneplésnek.

Lélekemelő volt ez ünneplés, főleg azért, mert a megnyitást peretölt kezde már is 150 parv gyermek élvezi az intézmény előnyeit. Azon kezdte az ország. nöegyelt, hogy az idejáró gyermekek mindégynyékt tétőtől talpig fölruházta. A gyermekkert fenntartási költségeit jó részben a helybeli jótékony nöegyelt fogja viselni. Ezen egyesület díjazta eddig elveszett fizetésnek felével a tanítás vezető Székely Gábot és nejét, valamint Belésznyay Szerénát.

Órák fizetéseknek másik felét az ország. nöegyelt viseli.

Ceterum censeo a szavatyuk még mindig nem működnek. Holnapra szól, a legújabb biztatás. Vajjon?

Közoktatásügyi enquete.

Az ipari szakoktatás tárgyában szombaton este Tréfort Agost oktatási miniszter elnökelte által értekezlet tartatott. Jelen voltak: Szász Károly, Gönczy Pál, Kerkápolý Károly, Stoczek József, Hoffer Károly, Berecz Antal, Kármán Lajos, György Endre, Kárfly Titusz, Grumm Ferenc.

Tréfort Agost vallás és oktatásügyi miniszter megnyitván az ülést, jelenti, hogy Csengery Antal és Sáy Mór betegség miatt meg nem jelenhettek. Már az utóbbi ülés végén jelezte, hogy szükségse lesz az enquete-tanácskozások befejezése előtt az ipari szakoktatás ügyét is megbeszélni; a mai összejövetelnek ez lesz tárgya.

A kérdés igen nagy fontossággal bír az ipar fejlesztésére. Gyakran szölkent az ipar emelése mellett és kerestük az erre vezető eszközöket, de eddig az eredmény elmaradt. Az országgyűlés, az ipari oktatást a közoktatási miniszterium körébe utalván, szölk két évvel elözött enquetét hívott össze, mely programot dolgozott ki és azt a kormány elterjesztete. Indirekte ezen program az országgyűlés elé is került, de finanszíralis nehézségek miatt eltejtett; mult évben ismét napirendre hozott a kérdés, és az ipari szakoktatás czéljaira 25,000 frt szavazatot meg. Ezen program körülbelül a következőkéül áll:

Először a tanonczok (mesteriskolák) iskoláira, mely nem strikte ipariskola ugyan, de az ipar fejlesztésére mégis indirekte hat és tulajdonkéül pótolja a népiskolai oktatás hiányát; mert ha a tanonczok rendszeren látogatnák a népiskolát, nem volna szükség később az ilyen iskolára.

Másodszor a közép ipariskolák felállítására gyárvezetőik számára. Természetesen nem állíthatjuk fel egyszerre az ilyen iskolákat egész hazánkban, hanem előbb csak egyet fogunk felállítani, esetleg valamely meglévő iskolát helynév átalakítva. Itt is, mint nálunk mindenben, a pénzügyi tekintet ha nem is egészen döntő, de minden esetre nagy szerepet játszik. Meg kell fontolni, mielőlt ilyen iskolákat felállítanánk, azt is, vajjon lesz-e azok számára elegendő látogató.

Harmadszor a már létező felső népiscolák és polgári iskolák mellett tanműhelyek felállítása. Ezek az egyes vidékek igényeit szerint más és más iparág fejlesztésére szolgálhatnak; így a textil-ipar, a fémipar vagy a faipar fejlesztésére. Negyedszer némely praktikus iparteknikai tanácsok felállítását különösen a fémipar vagy a faipar vagy a textil-ipar érdekében. Nagy kérdés azután, vajjon az ilyes tanszékhez — mint ahogy csak lassankint, egyik a másik után állíthatnák fel — összekapcsolhatnánk-e a polytechnikummal, vagy önállóan működjenek mint a konservatoré des arts et métiers.

Vége ötödször, minthogy iparmuzeumunk van, nagy fontossággal bír azon kérdés, mely már régóta tárgyalatiki, vajjon nem volna-e szükség összekötni az iparmuzeumot a már szintén felláló rajziskolával, illetoleg azt kiegészíteni és művészi ipariskolát felállítani mellette. Ezek a tárgyalandó kérdések. Különb napirenden van ezen ügy, foglalkozott vele a napokban az iparos gyűlés, hol dogma gyuánt állítottat fel az ipari szakiskolák létesítésének szükségse. Körülbelül két eszendeje annak, hogy mi ilyféle programot majdnem azon terv szerint, de bővebben kifejtve felállítottunk, s így egyáltalán nem valami új dolog az, a mivel az iparosok gyűlése foglalkozott.

I. kérdés a tanoncziskolák. Stoczek József: Ugy tudom, hogy a tanonczok számára megállapított tanrend felteletési, hogy a tanoncziskolák ne legyenek sem estel sem vasárnapi iskolák.

Gönczy Pál: Ez fel volt teletveze, de az e tárgybán tartott enquetében jelen volt iparosok határozatban éllentétek, hogy növendékek nappal taníttassanak. Abban történt megállapodás, hogy hetenkint 11 óra adassék a tanításra. Többet követelnünk ugyan, de nem hagyható figyelmen kívül, hogy a tanonczokat egyfölt gádzik akarják leledelekné használni, másfölt a segítéke is cselőlelő használatk őket. Itt tehát csak kényszerítő törvény által lehetne segíteni. Szükséges volna mindenestre, hogy a tanítás a nappali órákban történjék, minthogy az esti tanításnál a gyermekek fárdatok és elaluszának. Az országgyűléshez törvényjavaslatot kellene benyújtani, mely szerint az, aki az ipartörvény 2. §-ának nem tesz eleget, megfosztatik tanoncztartási jogától; továbbá tanonczot semmire adig fel nem szabadítat, mig az az iskolai vizsgálatokat ki nem állotta és elöbecsútsi bizonyítványát; továbbá senki semmimenő ipari foglalkozást nem kezdhet, mig iskolai kötelezettségének eleget nem tett. Végül kötelezésse legyen minden községnék, hol iparosok vannak, ipariskolát felállítani és köteleződélenek volnának az iparosok az iskolai adóhoz adójuk bizonyos százzaléval hozzájárulni.

Hoffer Károly: Az általa vezetett reáliskolában 60 iparos tanuló volt, de nem jártak az előadásokra. Felkérte az igazgatóság az előjáróságot, hogy szorítsa az illető iparosokat arra, hogy tanonczait az iskolába küldjék, de nem lehetett semmi sem kivinni, még a vizsgák megtartása is lehetetlenül vált.

Kerkápolý Károly azt tartja, hogy azon bizonyrendszeres házióky, melyeket Gönczy javaslatba hoz, bele várnak az ipartörvény rendszerébe. Ez uton a nálunk fennálló iparszabadság mellett oda fogunk jutni, hogy ha a tanonczoktól iskolázatást követelünk, nem is lesznek tanonczok, hanem hozzá fognak az ipar viteléhez a nélkül, hogy azt megtanulták volna. Ha az iskolázatásra új intézkedéseket kívánunk tenni, szükségse lesz ezen kérdést az egész ipartörvény módosításával kombinációba hozni, s csak az illető szakminiszterrel egyetértve történhetik, nem pedig egyoldalulag.

Gönczy Pál: Minden tanulás nélkül csak azok foghatnak valamely ipar üzéshez, a kik a kellő töke felett rendelkeznek és mások által dolgozthatnának. Nem kell tehát attól tartani, hogy majd tömegesen kivonják magukat az ipar megtanulásának kötelezettsége alól.

Tréfort Agost: Fontos a költségek megosztásának kérdése.

Gönczy Pál: Az ezen ügyben tartott enquete azt ajánlotta, hogy első sorban minden esetre a községek volnának igénybe veendők, a községek másik részét viselnék az illető iparosok, s az állam is könytelen volna bizonyos arányban hozzá járulni.

Kármán Mór az értekezlet kiinduló pontját tartja némely elhibázottnak. Nem helyesolheti ugyanis a képviselőkhez határozatot, mely a szakiskolák szervezését és vezetését a közoktatásügyi miniszterium feladatáik közé sorolja. Két irányban lehet ezen határozat következményeitől tartani. A szakiskolák szervezete megállapításában álló felhatal, hogy a közoktatásügyi vezető természetesen hajlandóságunkkal fogva nagyobb sulyt fektetnek az elméleti ügynevezett általános képzésre, mint a gyakorlati szükségletek kielégítésére; mi oda vezet, hogy a legkövetlenebb érdekeltek nem tanulják méltánylan a szakképzés előnyeit, s érdekel sem viselnek a szakiskolák ilyánt.

Más tekintetben az iskolázás költségei előteremtése nézve attól tarthatni, hogy ugyanazok terhére esik, a kik már egyébként igénybe van-

nak véve a közoktatás tulajdonképeni feladatainak teljesítése, a közmvélődés eszközeinek megszerzése körül. A miniszteri javaslat az iparos tanuló iskoláinak költségeit már is a községekől várja, a melyek pedig nálunk tudvalevőleg a kötelező népisoktatás terhére sem tudják elviselni. Nézetse szerint az illető szakminiszterium tiszte volna a szükséghez képest az illető köröket megvölteni az iparos tanuló iskolázatásának előnyeiről, s az iparvezöltek kötelezése közé felvenni a róla való gondoskodást.

Az állam maga csupán segély alakjában járulhat az ügy előmozdítására, körülbelül oly módon, a mint azt Anglia teszi, — nem épen helyen ugyan — a népisokolai ügy előmozdításában, a pénzbeli segítség, t. i. az elért eredményhez viszonyítani. Maga az iparos tanuló kiképzésének módja most Európa szerze vitaközse tárgya. Mindentit hangsúlyoznak összekötését az ipar ügyének újabb szervezésével, különösen az iparszabadság ellenel következményének veszik az iparos ügyesség hanyatlását. Segítségét úgy látják nem várnak sohol sem attól, ha a mesteriskolák mellett kesen estéknék némi elméleti továbbképzésben részesülnek; általánosan javulást várnak helyes tanulmányok berendezésétől, hol az elméleti és gyakorlati előkészítés együttesen jár. Ilyesek felállítására volnának buzditandók az egyes iparos egyesültek.

Másélt áll a dolog, a felsőbb szakképzésre nézve; itt észlelőre volna, hogy ott, a hol van valami ipar, az állam egy mintaszertű közép ipariskola berendezésével, munkavezetőik számára tanulságos példát szolgáltatna az elméleti képzés előnye körül; remélhetöleg a siker vonzani fog; minden attól függ, hogy a felállítandó intézet valóban gyakorlati szükségnek feleljen meg s kellő felszereléssel biztosítsák is nyújtassa a sikernek.

Tréfort Agoston nem akarja a közoktatási miniszterium hatáskörét ágítani, de különben is, az hogy vajjon ezen ügy egyik vagy másik miniszteriumhoz tartozik-e, az alkalommal nem lényeges. Stoczek József nem tartja elegendőnek a hetenkint 11 órá tanítást, hanem 20 órát tart okvetlenül szükségese. Ha nem a vasárnapi es estel, de a hétköznapok és a nappal való hetenkint husz órá tanítás állapotátik meg — amit szükségesen tart — nézete szerint a tervezett iskolák nem az inas-gyermekke fogják látogatni, hanem gyárosok vagy vagyonosabb iparosok fia; A külföldön hétköznap nappal való hetenkint 20 órá tanítás van megállapítva és nálunk sem tartja ezt lehetetlennek.

Berecz Antal: Az esti oktatás ellen felhozott érvek igazságtól saját tapasztalásából szintén meg van gyöződve, sőt azok mellé még azon körülményt is felelmenti, hogy nem csak a tanítványok vannak ily alkalmával a napi munka következtében kifáradva, hanem ugyanazon ok miatt maguk a tanítók is el vannak lankadva, s így a sikeres tanításról a tanító és tanítvány részéről származó éberség teljesen hiányzik. Elhiszi, hogy Kármán Mór által felajánlott azon tétel, hogy az iparos tanonczok oktatására szervezendő iskola felmutatandó eredményei által tegye magát az iparosok előtt nélkülözhetlenné. Angliában helyes lehet, de nálunk másépén állanak a dolgok. Itt főképen a vidék városokban majdnem minden iparosnak egy kis szőlője vagy legalább zöldségs kertje van, melynek kedvért a legbübb zöldségs kertje van, melynek kedvért a legbübb esetben magca gazda is hajlandó ipart elhanyagolni, tanonczát pedig mind-n bizonylan inkább kapálni küldi, mint az iskolába. A mi ezen iparos tanoncz-iskolák fenntartására szükségse költséget illelt, azon véleményben van, hogy annak jó részét társadalmi uton lehetne előteremteni. Utal e tekintetben az ország. nöegyeltre, mely 3000 frtval államegyedyl mellé iskolaja fenntartására évenként közzél 6000 frtot szerez öszse-lye uton. Kivánja tehát: 1. hogy az iparos-tanonczok oktatása nappal történjék; 2. hogy ezen tanonczok iskolázatása törvény által kötelező legyen 15 éves korukig; 3. hogy a kormány alkalmas községek által hasson oda, hogy ily iskolák fenntartására egyesültek alakuljanak az ország minden pontján s ezeket aztán a miniszter országos segélyllyel is támogassa legalább addig, mig kellőképen megerősödnék.

(Vége következik.)

KÖZGAZDASÁG

A termelő szövetkezetek.

A második iparos-gyűlés által hozott határozatok közül kiemelnk itt egyet, mely az idő rövidsége miatt a kongresszuson épen csak érintő lett, a nélkül azonban, hogy annak gyakorlati oldala érdeme szerint megvilágítsa s így közhasznú volta illelg felmutatva lett volna. Erjúk a termelő szövetkezetek.

Termelő szövetkezet az olyan nagyobb vállalat, a melyeket egy bizonyos iparág érdekeltek azokkal egyetemben létesítenek, a kikől félyágyárta nyakaikat szokták vásárolni. A kongresszuson felémilte Galgóczy Károly, hogy ez az intézmény nem új hazánkban, mert ott van a Dunaparton a molnár- és a stútk-malm, a mely nagy töképezések által létesített gőzmalomokkal sikeresen versenyezhet.

Ez a példa nagyon találó. S mindnyáján tudjuk azt, hogy bár e nagy múmálom belső berendezését és üzleti eredményét tekintve nem áll megteite a többi nagy malomnak, azért az érdekeltek ma már elérkeztének látják az időt, hogy vállalatukat nagyobbitassák és kiterjeszessék. S meggyőzendő, hogy míg múmálmaink közül a válságos időben nem egyik fennállása veszélyeztetve volt, s még az oly malom is minő pl. a Viktoria, melynek részvényei ma a névértéket kétszeresen meghaladó árfolyamon kelnek, már már liquidált voltak szövetkezte az addig a molnár- és stútk termelő szövetkezetek uralomra jött és nem jöhött elő kedvezőtlen üzleti helyzetbe, hogy az üzleti veszteségek fenállását veszélyeztetették volna.

Es ennek megvan a maga oka: az ugyanis, hogy a részvényesek egy elemekből, molnár- és stútkból állnak, kik a malomüzletben jártassok, s kik a malom terményeinek állandó és rendszeres fogyasztói, úgy hogy ez a vállalat nincs kitéve annak a veszélnek, hogy öleményelt kedvezőtlen lisztkivitteli conjuncturák között nem fogja tudni eladni, — mert a stútk lévén magok a részvényesek, érdekelőkben állónak tekintik azt, hogy a szükségélt lisztet a sajátjukat képező malomtól és nem másölt vegyék.

De nem csak a lisztipar alkalmas arra, hogy termelő szövetkezetek vállalatát képezze. Alkalmos arra jóformán minden iparág, melynek beföldön az iparosok részére állandó kelete van, s mely gyárszerülék nagyban lehet üzni, úgy hogy a kis-égyéimiparos a nagy töképezéses vállalkozóval szemben nehezen állhatja ki a versenyét.

Vegyük példának a fapárnák egyik ágát, a hordókészítést, mely a magyar borszaszajteljesítésével szemben még igen hátra maradt helyzetben van és nagy fejlődésre képes, — oly mértékben, amint borivittelnk emelkedni fog. Csak emlékeztetle kell hoznunk a mult évszüretet. Mennyi becses boranyag veszett karba, vagy romlott el a borenégyek elégtelensége miatt! Hordók oly szíken voltak némely vidéken, hogy szöllés

gazdák annyit mustot adtak az edényért, a mennyi abba beletört; holott rendes viszonyok között az edénynek egy oly accessoriunnak kellene lenni, melyet, mint most a szöket a lisztel, ingyen kellene adni a borral együtt.

De nálunk a termelők és fogyasztók sok helyen még oly egyszerűen gazdálkodást csinálnak a hordókkal, hogy még az oly edényt is, mely már csakugyan nem való egyébire, mint a tüze, mert az abba öntött folyadék okvetlen elromlik, nagy becsben tartják, csakahogy új hordóra ne legyen szükségük. Az ilyen okatlan takarékosság végtelen sokat árt a magyar borsaszaj hírnevének, mert azt eredményezi, hogy egyes szöllés gazdák egy és ugyan azon évi mustból két három hordó egyenlő bort sem képesek a vevőnek szolgáltatni; s ha a mustra bört új hordókból küldték, a szállítványban pedig rossz edényből való bor is van, mindenfélle panaszra adnak okot.

Ezen állapotot segíteni kell, még pedig nézetünk szerint legegyszerűbben úgy, ha a külföldi eladásra szánt bor az edényvel együtt adatik el és vették ki külföldre. De ha a borsigényen a hordóval legyen eladható, szükséges arról gondoskodni, hogy az edények természetesen legyenek és olcsón eszközöltesse. Tehát hordó-gyártak kell alapítani. Nehogy azonban e gyárak elvegyék az illető vidék iparosainak kenyérét, magának a kádároknak a szöllés-gazdákkal szövetkeztetve, tehát termelő szövetkezetek útján kell a gyárakat felállítani. Az ily gyárakban azután minajárt és állandóan munkát találnának a kádárok; s a gyár mellett egyes kisebb kádárüzleteknek is lesz munkájuk a nagybani termelés folytan megszaporodott több javításnál, külön speciális célra történt rendelés folytan stb.

De a legnagyobb haszon fog háromolni természetesen a szöllés-gazdákra mint vevőkre és részvényesekre, kik olcsón kaphatnak majd mindenkor elegendő edényeket, melyeknek árát igen könnyen betudhatják a bor árba.

Az ilyféle szövetkezetek létesítését mielőbb meg kellene kezdeni mindentit, a hol az oktatás-élettel szükségélt érik. nehegy a mult évhez hasonló nagy veszteségs legyen még egyszer az országban szüretkor. De szükség nélkül semminő vállalatot kezdeni nem kell, mert az csak tultermelelt okoz, megromítja a kereseti viszonyokat és válságra vezet.

Jóformán minden iparágból hozhatnánk fel hasonló példákat. De már a mondottak is elegendő gondolkozási anyagot szolgáltatnának az egyes specialis ipartársulatoknak és azoknak, a kikől félyágyárta nyakaikat veszik, vagy a kiknek számára iparegyesületek magasabb hasznosítás végett szölgáltatják. Az ily érdekeltek tartssanak együttesen közös tanácskozományokat, kik-zitsenek alkalomsal dolgozgat terveit, vizsgáltsák felül ezeket ahhoz értő tágasabb látórtú szakemberekkel, és ha aztán meggyőződtek róla, hogy a termelő szövetkezet megvalósítása hasznukra leend, fogjanak a kivitelhez.

Budapesti áru- és értéktözsze június 9.

Gabnatözsze. Buza me mérsékeltén kínaltott. A ételdek meg volt szorítva és körülbelül 12000 mm. adatot el. Jobb minőségű 10, silányabb 15 krral hanyaltolt. Rozs esendes, árpa lanya, tengeri 5 krral lanyább, zab változatlan. Hívtalosán a következő koteéss jegeztettek:

- Buza. Tiszavideki: 10

Vasúti közlekedési utmutató.

Table with columns for station names, train types, and departure times. Includes sections for 'A vonat indúl', 'A vonat megérkezik', and 'A magyar államvasút (osonoci) indóháza'.

Magyarország, Horvát-Szlavonország és a horvát-szlavon katonai határvédelmi területe részesített. A fülöp-területi határvédelmi területek részesített.

Table titled 'Gőzhajó közlekedési utmutató' listing steamship routes, destinations, and departure times.

Table titled 'Meteorológiai jegyzetek' providing weather data for various locations like Bregenz, Prága, Bécs, Sopron, etc.

Table titled 'Vizállás és időjárás' showing water levels and weather conditions for different regions.

Table titled 'Váltak (3 óra)' listing train changeover points and schedules.

Table titled 'A váltak árfolyama' showing exchange rates for various currencies and locations.

Magyarországi közlekedési hírek. Beszélgetések a közlekedési miniszterrel. A közlekedési miniszter beszámolója a közlekedési helyzetéről.

Magyarországi közlekedési hírek. Beszélgetések a közlekedési miniszterrel. A közlekedési miniszter beszámolója a közlekedési helyzetéről.

Magyarországi közlekedési hírek. Beszélgetések a közlekedési miniszterrel. A közlekedési miniszter beszámolója a közlekedési helyzetéről.

Magyarországi közlekedési hírek. Beszélgetések a közlekedési miniszterrel. A közlekedési miniszter beszámolója a közlekedési helyzetéről.

Magyarországi közlekedési hírek. Beszélgetések a közlekedési miniszterrel. A közlekedési miniszter beszámolója a közlekedési helyzetéről.

Magyarországi közlekedési hírek. Beszélgetések a közlekedési miniszterrel. A közlekedési miniszter beszámolója a közlekedési helyzetéről.

Magyarországi közlekedési hírek. Beszélgetések a közlekedési miniszterrel. A közlekedési miniszter beszámolója a közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Vákvölgy, június 7. Az esős idő napirenden van, a lapályos helyet végig borítja, a szél a szélkelet felől... A közlekedési helyzetéről.

Table titled 'Eszaki közlekedési utmutató' listing northern routes and schedules.

Table titled 'Eszaki közlekedési utmutató' listing northern routes and schedules.

Table titled 'Eszaki közlekedési utmutató' listing northern routes and schedules.

Table titled 'Eszaki közlekedési utmutató' listing northern routes and schedules.